

O TROJICI

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Ešte veľa vám mám toho povedať, ale teraz by ste to neznesli. Keď príde on, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy, lebo nebude hovoriť sám zo seba, ale bude hovoriť, čo počuje, a zvestuje vám, čo má prísť. On ma oslávi, lebo z môjho vezme a zvestuje vám. Všetko, čo má Otec, je moje. Preto som povedal, že z môjho vezme a zvestuje vám.“ (Jn 16,12-15)

Dnešný úryvok z Ježišovej rozlúčkovej reči je jedným z mála textov v evanjeliách, kde sa všetky tri božské osoby spomínajú blízko seba a vo vzájomnom vzťahu. Najznámejší text v tomto zmysle je asi Mt 28,19: „*Choďte teda, učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého*“. Zjavením Trojice sú však aj opisy Ježišovho krstu v evanjeliách: *Ako Ježiš vystupoval z vody, videl otvorené nebo a Ducha, ktorý ako holubica zostupoval na neho. A z neba zaznel hlas: „Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie.“* (Mk 1,10-11) Obraz Trojice nachádzame tiež pri opise Zvestovania: „*Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni. A preto aj dieťa bude sa volať svätým, bude to Boží Syn*“ (Lk 1,35-36).

Trojediný Boh je pre nás ťažko pochopiteľný. Omnoho lepšie toto tajomstvo chápeme srdcom ako rozumom. Demonštruje to aj nasledujúca situácia: Učiteľka sa pýta jedného dievčatka: „*Nebeský Otec je Boh, Ježiš je Boh, Duch Svätý je Boh. Ako je to možné?*“ Dievčatko sa na chvíľu zamyslí a povie: „*Boh je priezvisko.*“ Deti vo svojej priamosti a nevinnosti dokážu niekedy veľmi jednoducho pomenovať to, na čo my hľadáme náročné definície.

Môžeme si skutočne Boha predstaviť ako nejakú rodinu? Ján Pavol II. v jednom zo svojich príhovorov vysvetľuje tajomstvo Trojice takto: „*Boh vo svojom najhlbšom tajomstve nie je samotár, ale rodina, pretože má v sebe otcovstvo, synovstvo a podstatu rodiny, ktorou je láska.*“ Všimnime si, že pápež nehovorí o Trojici AKOBY to bola rodina. On povedal, že Boh JE rodina – spoločenstvo.

Predstavovať si Trojicu ako božskú rodinu vôbec nie je nejaká moderná teologická myšlienka. Rozličné vysvetlenia vzťahov lásky Najsvätejšej Trojice pomocou vzťahov v ľudskej rodine nachádzame už u starovekých duchovných spisovateľov (najmä kresťanského Východu), tzv. cirkevných otcov. Tí napr. hovoria: otec rodiny je ako Boh Otec, matka rodiny je ako Boží Syn. A tak ako sa ľudskí rodičia milujú a z ich vzájomnej lásky sa rodia deti, tak aj z Otca a Syna od večnosti povstáva Duch Svätý - Láska Otca a Syna.

Cirkevní otcovia nám zanechali aj iné prirovnanie: otec rodiny - to je nebeský Otec, a deti sú akoby Boží Syn. Matku, ktorá zjednocuje rodinu, prirovnávajú k Duchu Svätému. To by zodpovedalo aj hebrejskému pomenovaniu Ducha, ktoré má ženský tvar „ruach“.

Nie je podstatné, ktorý z týchto obrazov výstižnejšie charakterizuje Najsvätejšiu Trojicu, lebo ľudská rodina je len obrazom - symbolickým vyjadrením vzťahov v Božskej Trojici a nikdy nemôže naplno odrážať božskú dokonalosť.

Aj mnohí iní teológovia sa snažili vyjadriť tajomstvo Trojice presným, ale zložitým teologickým jazykom. Nie vždy sa im to podarilo a práve v snahe podať čo najpresnejšiu definíciu Trojice vzniklo v dejinách Cirkvi mnoho pomýlených náuk a bludov. To nespochybňuje význam snaženia teológov, ale naznačuje isté hranice ich skúmania. Veď ani živú osobu človeka nemôžeme „zabalit“ do poučiek a myslieť si, že toho človeka už naozaj poznáme, a toľkož nie urobiť to isté, keď ide o Boha. Každú osobu spoznáme len osobným

stretávaním sa s ňou. A to platí aj o Najsvätejšej Trojici. Všetky definície nás vlastne majú iba povzbudiť k tomu, aby sme zatúžili po stretnutí sa s Otcom, Synom a Duchom Svätým v modlitbe a aj v živote, lebo oni sa naozaj chcú každému z nás osobne zjaviť.

Poznáme udalosť zo života sv. Tomáša Akvinského, najznámejšieho teológa Cirkvi, ktorý sa dlho a podrobne zaoberal tajomstvom Božskej Trojice. Tento svätec po istom mystickom zážitku pri svätej omši, počas ktorej zakúsil lásku Trojjediného Boha vo svojom vlastnom srdci, chcel spáliť všetky svoje teologické spisy (ktoré si my dnes tak veľmi ceníme) a vyhlásil všetku svoju dovtedajšiu múdrosť za „mlátenie prázdnej slamy“.